

TOVEBITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisen äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 7

TIISTAINA, HELMIK. 18 P.—HUESDAY, FEB. 18

1919—Yhdeksäs vuosikerta.

Te konnat korskeat...

Te konnat korskeat, vapiskaa, te, joilla on voima ja valta! Nyt konnuus ei enää hallita saa, sitä vastaan nousevi kansa ja maa!

— Se nousevi kaikkialta.

Te konnat korskeat, vapiskaa! Teitä vastaan jo nousevi kansa, mi kauan on kärsinyt orjuuttaan, nyt pirstoiksi lyöden kauleitaan, käy vaatimaan vapauttansa.

Te konnat korskeat, vapiskaa, edessä mahtavan työläisjoukon! Tuon joukon, mikä mahdolliaan käy konnista korskeista puhdistamaan, jokaisen mailman loukon.

Te konnat korskeat, kiiruhtakaa pakohon linnainne suojiin, ja apua taivaasta rukoilkaa, että "Isänne" pyhässä vihassaan löisi tuhonsa vapauden luojiin.

Mutta auta se ei! Sillä tietäkää: ei löydy mahtia mailmassa, mi voisi tuon joukon nöyryyttää.

sen kulkua estää, pysäyttää kun sen näette vaatimassa!

Murti' eteenpäin se ennättää, kuin aalto vaahtopäimen, se lailla myrskyn myllertää, pois esteet tieltään hävittää. — On noussut Työn jättiläinen!
E. R—nen.

Kauppakoulut petkutusvälineinä

"Public Education Associationin" hiljattain julkaisema raportti osoittaa, että yksityiset kauppakoulut ovat olleet ja yhä ovat suurena vaarana niille lapsille, joiden täytyy valmistautua ansaitsemaan oman elantonsa mahdollisimman varhain. Näiden petkuslaitosten taholta houkuttellaan tuhansia kansakoululapsia vuosittain jättämään opintonsa kansakoulussa. "Tämä asiantila oli kylliksi paha jo ennen sotaa, mutta nyt se on kerrassaan sietämätön" sanotaan mainituksa raportissa. "On sietämätöntä, että sellainen koulusysteemi sallitaan olla olemassa, joka vuosittain työntää suuren armeijan oppimattomia, huonosti ohjattuja ja palvelukseen kelpaamattomia kontorityöläisiä työmarkkinoille."

New Yorkin 40:ssä kauppakoulussa oli mainitun yhdistyksen tutkimuksen mukaan yhdellä kertaa noin 7,000 oppilasta päiväluokilla ja noin 8,000 oppilasta iltaluokilla. Suurin osa näistä oppilaista oli 16 vuotta nuorempia tyttöjä ja poikia, juuri kansakoulun läpi päässeitä. Opetus noissa kauppakouluissa oli hyvin puutteellista ja tuskin ollenkaan liikeelämän vaatimuksia vastaavaa. Enemmän kuin puolet noiden koulujen läpi käyneistä oppilaista ei voinut pitää työpaikkaansa svvstä, ettei heidän

saama opetuksensa tehnyt heistä kylliksi kellovillisia työntekijöitä. Kauppaopetus ei ole välttämätön läheskään kaikille kontorityöläisille. Noin neljäs osa niistä kontoristeista, jotka näissä kouluissa olivat saaneet opintonsa, eivät olisi tarvinnut erikoista opetusta lainkaan.

Eräässä henkivakuutusyhtiössä, jonka palveluksessa on useita tuhansia kontoristeja, kävi selvälle, että enempi kuin kolme neljättäosaa heidän kontoristeistaan ei milloinkaan tarvinnut pikakirjotus tai kirjanpitoaitoa. Ja sama suhdte voidaan sanoa vallitsevan melkein missä suressa liikkeessä tahansa, jossa kontoristien työ on yksinkertaista ja jaollista.

Nämä kauppakoulut käyttävät mitä häikäilemättömmimpiä menettelyjä värvätessään oppilaita kouluihinsa. Kansakoulujen pian läpi pääsevien oppilaitten keskuuteen levitetään lehtisiä, joissa kuvaillaan kuinka loistavia ansiotoimia se tai tämä kauppa-koulu voi hankkia oppilaille, joka on koulussa muutaman kuukauden. Koulujen asiamiehet kulkevat talosta taloon ja selittävät lasten äideille, miten typerää on koettaa kustantaa lapsiansa korkeakouluun kun kauppa-koulut voivat taata varman ja hyvän työpaikan heidän tyttäriilleen tai pojilleen vajaan vuodessa jne. Monet vanhemmat koettavat säästää tai lainata rahaa niin, että voisivat antaa lapsilleen tuon paljon kehitun kauppaopetuksen vielä kansakouluopetuksen lisäksi. Vanhemmat uskovat siten auttavansa lapsiaan kohoamaan tavallisen jätjän tai "tiskarin" yläpuolelle, pois siitä raskaan työn raatajan rasittavasta elämästä. Mutta — kuten New Yorkissa — on asiantila samanlainen missä hyvänsä muuallakin, että vanhemmat ovat saaneet maksaa kalliin koulumaksun, josta heidän lapsensa eivät ole hyötynyt juuri mitään; paikkaa ei koulusta ole hommattu ja hänen on täytynyt kuitenkin mennä kovaan työhön tai työttömään armeijaan. Mistäpä niitä olisi edes huonojakaan paikkoja niille tuhansille kauppakoululaisille, joita Yhdysvalloissa vuosittain leivotaan liikemielman palvelusta varten. Mutta näiden kauppakoulujen tarkoituksena ei olekaan oppilaitten hyödyttäminen, vaan niiden omistajien kukkarojen täyttäminen, jossa tietysti kuten kaikessa muussakin keinottelussa käytetään uhrilampaina työläisiä. Tämä yhdistys, joka New Yorkissa on tehnyt tutkimuksia, sai tietää, että monta kauppakoulua oli olemassa ainostaan paperilla, mutta ei todellisuudessa; kun ne olivat koonneet oppilasmaksuja etukäteen jonkun aikaa, hävisivät niiden asiamiehet eikä "koulua löytynyt mistään."

New Yorkin valtiossa, samoin kuin muuallakin, in kenellä hy-

vänä oikeus perustaa tai lopettaa kauppakoulu ilman että siihen olisi erikoisia rajoituksia. Kaupunkien säädökset harvoin vaativat näiltä koulujen perustajilta minkäänlaisia todistuksia luotettavuudesta tai kykeneväisyydestä. Kouluja saa siis perustaa kuka tahtoo minkäläisillä edellytyksillä ja tarkoituksilla tahansa.

Tämän "Associationin" raportissa suositellaan keinoksi, miten näitä yksityisten kauppakouluja voitaisiin saada luotettaviksi ja rehellisiksi: valtio antaa niille sellaisen lupakirjan, jonka se voi tarpeen tullen peruuttaa; kauppakoulujen tulee rekisteröidä valtion opetusdepartementissa; valtion tulee sensuroida kaikki kauppakoulujen ilmoitukset; kouluissa tulee olla kunnolliset opettajat ja opetusvälineet; koulujen tulee antaa valtiolle todistus liikepääomastaan ja olla täydellisesti valtion tarkastuksen alaisena. Kaikkialla pitäisi saada aikaan laki, joka estäisi keinottelijat harjoittamasta petkutuksiaan niin tärkeissä asioissa kuin on oppiala, jonka avulla työläisnuorisoo koettaa parantaa toimien tulomahdollisuksiensa. Työläisten olisi kaikkialla pidettävä silmänsä auki näiden loistavilla tulevaisuuden kuvilla ilmoittelevien yksityisten kauppakoulujen suhteen.

MIKÄ ON ELINVOIMA?

— Meidän päivinämme ei voi olla tieteellistä epäilyä siitä asiasta, että elämä ei noudata mitään erikoisia poikkeuslakeja eikä ole elottomain voimien vaikutuspiirin ulkopuolella, vaan että se on pidettävä tuloksena määrätystä kemiallisten ja fyysikaalisten voimien tahi erityisen mutkikkaalla tavalla ryhmittymien mekaanillisten likeyhtymien vuorovaikutuksesta, joiden seikkojen selville saamiseksi ei voida eikä tarvita ottaa varteen muita kuin tavallisia ja tunnettuja luonnonvoimia. Joka elämän selvittämiseksi luulee tarvitsevänsä erityistä "elinvoiman" teoriaa menettelee aivan yhtä järjestyksellisesti kuin jos väittäisi, että kellon liikkeet johtuvat erikoisen "kellovoiman" vaikutuksesta eikä sen konelaitteiden rakenteesta ja järjestelystä. Aivan samaten kuin kellon käynti ei ole muuta kuin seuraus erityisellä tavalla aseteltujen aineksien ja voimien yhteistyöstä, niin ei myöskään elämä ole mitään voimaa, vaan se on tulos määrättyllä tavalla ryhmittymien hiukkasten liikkumisesta. — Teoksesta "Voima ja Aine"; saatavana Toverin kirjakaupasta, hinta kaksi dollaria.

Ei koskaan saavuta mies täyttä siveellistä määräänsä, ennenkuin nainen on vapaa. Hellittelkää ja pitäkää arvossa pikku lapsia. Jos orjat häviävät, niin orjain herratkin häviävät.

Työläisnaisen asemasta

Elämä on toisinaan kuin kivi hartioilla, se painaa joka puolelta. Mitä tässä työläinen kohtaa osaa muuta tehdä kuin surra tuntiensa elämän raskaan puristuksen niskassaan. Onko kenelläkään enempi suruja ja huolia kuin työläisäidillä? Hänen elämänsä on täynnä monenlaisia velvollisuuksia, joita ei muiden ihmisten elämässä ole. Kuka voisikaan täyttää kaikki ne äitien monilukuiset velvollisuudet hyvin ja puolellisesti? Tuskin kukaan. Ja kuitenkin meiltä työläisäideiltä vaaditaan niin paljon huolimatta siitä, etteivät taloudelliset olosuhteemme kaikkien vaatimusten täyttämistä edellytä. Meille pidetään moraalisaarinoja, kuinka meidän olisi käytäyttyävä, kuinka puettava, minkälaista puhetapaa käytettävä, miten keittää ruokaa, miten kohdella miehiämme, miten kasvattaa lastemme, miten pestä, leipoa ja lakaista. Meidän tulisi olla siistejä ja säästävää, meidän tulisi seurata muotiakin eikä kuitenkaan olla muotinukkeja. Meidän tulee voida seurata yleisiä asioita, meidän velvollisuutemme on tietää minkälaisia lakeja naisille laaditaan, ja yleensä, meidän tulee olla kaikin tavoin aikamme tasalla; sitten vasta emme ole nukkeja.

"Mies" luettelee suuren joukon ammatteja, joita työläisnaisen ja äidin tulee voida suorittaa. En halveksi yhtään noista hänen, enempi kuin muidenkaan vaatimuksista, joita meille naisille esitetään, mutta kun toisinaan ajattelen, että mitä kaikkea varsinkin äidin velvollisuuksiin nykyisessä yhteiskunnassa kuulut, niin hiki nousee otsalle ja tuska valtaa mieleni, ajatelllessani, että kuinka minä sekä monet muut työläisäidit voimme edes osankaan velvollisuuksistamme täyttää niissä olosuhteissa, joissa me työväenluokka elämme. Ja kuitenkin, minäkin tahtoisin olla velvollisuuteni täyttävä hyvä nainen ja äiti.

Kun katselen naapurieni elämää, niin huomaan kuinka emännät nousevat varhain aamulla ylös ja alkavat yksitoikkoisen päivätyönsä: siistimistä, pesua, ruuanlaittoa ja taas jälleen sitä samaa. He raatavat koko pitkän päivän pitääkseen itsensä, kotinsa ja lapsensa puhtaana ja miellyttävänä. Mutta heitä ei siitä kukaan kiittele. Eivätkä he tuhlaa; he ostavat vaatteensa halvennuksista säästääkseen muutamain lantin "sadepäivän" varalta, vaikka heidän kauneus-aiheista heille sanoisi, että osta sitä väriä ja laita sen kuosinen, joka paremmin sopii. Onhan niitä kaikkialla naisia, jotka rakastavat hetaleitakin mutta onko se heidän syynsä, jos he eivät ole parempia tuloksia kuin heidän ympäristönsä on saanut heistä luomaan. Kapitalistisessa

(Jatkoa toisella sivulla)